

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 304/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní sp. zn. 23Sa/22/2021 a jeho uznesení č. k. 23Sa/22/2021-69 z 22. októbra 2021 a proti postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 3Svk/4/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím a postupmi správnych súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje priznať jej finančné zadosťučinenie 2 000 eur, prikázať Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) konať bez zbytočných prietahov a priznať jej náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka podala 8. apríla 2021 na Krajskom súde v Nitre (ďalej len „krajský súd“) žalobu proti nečinnosti Okresného úradu Zlaté Moravce (ďalej len „žalovaný“) v konaní o zápise vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností záznamom. Titulom na vykonanie záznamu bolo rozhodnutie súdu o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

3. Krajský súd po zabezpečení vyjadrenia žalovaného k žalobe, repliky a dupliky uznesením č. k. 23Sa/22/2021-69 z 22. októbra 2021 žalobu sťažovateľky zamietol s odôvodnením, podľa ktorého žalovaný nie je nečinný, pretože v konaní riadne postupoval, keď po zistení chýb v predloženej verejnej listine vyzval sťažovateľku na ich odstránenie listom z 29. októbra 2020 a zároveň určil lehotu na ich odstránenie.

4. Sťažovateľka podala 12. novembra 2021 proti uzneseniu krajského súdu kasačnú sťažnosť, ktorú krajský súd predložil najvyššiemu správneému súdu na rozhodnutie 13. januára 2022. Najvyšší správny súd do podania ústavnej sťažnosti o kasačnej sťažnosti nerozhodol.

5. Na protest Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) bol 22. decembra 2021 vykonaný zápis vlastníckeho práva sťažovateľky do katastra nehnuteľností.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka zdôrazňuje, že zákonná lehota na zápis vlastníckeho práva záznamom do katastra nehnuteľností je 60 dní. Preto rýchlosť konania správneho súdu o žalobe proti nečinnosti musí byť taká, aby predstavovala účinnú ochranu porušeného práva. Účelom žaloby proti nečinnosti je dosiahnuť odstránenie nečinnosti. Pokiaľ správny súd koná o žalobe proti nečinnosti 7 mesiacov, pričom žalovanému určí lehotu na vyjadrenie k žalobe 30 dní, jeho postup nie je v súlade s účelom inštitútu žaloby proti nečinnosti. Doba konania o žalobe proti nečinnosti by sa mala počítať v týždňoch, nie v mesiacoch, či dokonca rokoch. To platí aj pre rozhodovanie o kasačnej sťažnosti.

7. Krajský súd v napadnutom konaní postupoval nepremyslene a mechanicky. Pokiaľ najprv venoval mesiace preposielaniu vyjadrení medzi účastníkmi konania, aby následne rozhodol, že sťažovateľka podala procesne neprípustnú žalobu, tak nielenže sťažovateľke neposkytol účinnú ochranu, ale ešte jej aj spôsobil zbytočné náklady na právne služby.

8. Krajský súd sťažovateľkinu žalobu nesprávne právne posúdil. Medzi sťažovateľkou a žalovaným bola nezhoda v tom, či identifikácia bytu v rozhodnutí súdu predloženom na zápis bola v súlade so zákonom. Povinnosť žalovaného konať a zapísať vlastníctvo je daná vždy vtedy, ak je mu predložená listina spôsobilá na zápis. Ak napriek tomu žalovaný nekoná a vlastníctvo nezapíše, jeho postup má de iure charakter nečinnosti, a to bez ohľadu na to, aké neformálne písomnosti pritom vyprodukuje. Ide totiž o záznamové konanie, v ktorom sa rozhodnutie nevydáva, ale výsledkom je samotné vykonanie zápisu práva k nehnuteľnosti. Výklad, ktorý zaujal krajský súd, je jednak absurdný a súčasne úplne popiera a účel zmysel inštitútu žaloby proti nečinnosti.

9. Najvyšší správny súd následne namiesto včasného prejednania jej kasačnej sťažnosti vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či na kasačnej sťažnosti trvá.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľka nepriložila k ústavnej sťažnosti žiadne prílohy preukazujúce relevantné skutkové tvrdenia. Ústavný súd napriek tomu, sledujúc hľadiská hospodárnosti konania, nepristúpil k výzve na doplnenie ústavnej sťažnosti, ale z verejne dostupných registrov (www.justice.gov.sk) si zaobstaral uznesenie krajského súdu v sťažovateľkinej veci. Z neho zistil, že sťažovateľka požiadala

o vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností 2. septembra 2020. Podstatou následne vzniknutého sporu medzi ňou a žalovaným bola identifikácia bytu, vlastníctvo ku ktorému malo byť predmetom záznamu. Konkrétne išlo o to, či poloha bytu v bytovom dome má byť v titule na záznam určená poschodím alebo podlažím, na ktorom sa byt nachádza. Keďže žalovaný dospel k záveru, že v súdnom rozhodnutí je poloha bytu identifikovaná nesprávne, vyzval 29. októbra 2020 žalovanú na odstránenie zistených nedostatkov. V odpovedi doručenej žalovanému 31. októbra 2020 žalovaná argumentovala, že uznesenie súdu neobsahuje žiadne chyby a v časti identifikácie nehnuteľnosti je zhodné s identifikáciou bytu na liste vlastníctva.

11. Následne sa sťažovateľka domáhala ochrany svojho práva podnetom z 31. októbra 2020 adresovaným Okresnej prokuratúre Nitra a opakovaným podnetom na Krajskej prokuratúre v Nitre, ktorá v upovedomení zo 4. februára 2021 oznámila odloženie opakovaného podnetu, keďže nezistila dôvod na prokurátorské opatrenie.

12. Ústavný súd, analyzujúc dôvody ústavnej sťažnosti, ustálil, že sťažovateľka navrhuje vysloviť porušenie jej označených práv nielen z dôvodu vád v postupe oboch správnych súdov. Jej kritika zjavne smeruje aj voči uzneseniu krajského súdu, ktorým bola jej žaloba proti nečinnosti žalovaného zamietnutá. Sťažovateľka totiž namieta nesprávne právne posúdenie veci tvoriacej predmet jej žaloby krajským súdom s nadväzným argumentačným vyústením do záverov o výklade krajského súdu, ktorý bol „*zjavne nesprávny a popierajúci účel a zmysel tohto ústavného práva* (na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pozn.)“. Inak povedané, ústavná sťažnosť je založená jednak na argumente o porušení označených práv sťažovateľky uznesením krajského súdu, ktorým podľa jej názoru nebola poskytnutá ochrana proti prietahom v záznamovom procese žalovaného v súlade s požiadavkami základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Druhou argumentačnou rovinou ústavnej sťažnosti je potom kritika postupu správnych súdov, ktoré nekonajú dostatočne rýchlo.

IV.1. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

13. Uznesením sa krajského súdu sa síce konanie o žalobe proti nečinnosti žalovaného právoplatne skončilo, Správny súdny poriadok však sťažovateľke umožňuje podať proti takému uzneseniu kasačnú sťažnosť ako mimoriadny opravný prostriedok. Sťažovateľka kasačnú sťažnosť podala.

14. Táto sťažovateľkou využitá právomoc najvyššieho správneho súdu však vylučuje to, aby ňou namietané okolnosti boli preskúmané v konaní o ústavnej sťažnosti. O námietkach sťažovateľky sa rozhodne v konaní o jej kasačnej sťažnosti a pokiaľ o nej nie je rozhodnuté, nie sú vyčerpané právne prostriedky, ktoré sťažovateľke podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ochranu jeho základných práv priznáva zákon. Preto je ústavná sťažnosť neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

IV.2. K postupom krajského súdu a najvyššieho správneho súdu:

15. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

16. Dôvod, v ktorom sťažovateľka vidí vadnosť postupu krajského súdu v konaní o jej žalobe, je zaobstarávanie vyjadrení účastníkov konania vo veci samej. Išlo podľa nej o neefektívny postup, keď následne krajský súd „rozhodol, že sťažovateľka podala procesne neprípustnú žalobu“. Ústavný súd však po preskúmaní uznesenia krajského súdu zistil, že ide o rozhodnutie meritórne. Krajský súd konštatoval, že procesná podmienka prípustnosti sťažovateľkinej žaloby požadovaná v § 244 ods. 1 Správneho súdneho poriadku bola vzhľadom na podnety adresované prokuratúre a spôsob ich vybavenia riadne splnená, preto následne „skúmal, či je pasivita žalovaného v rozpore s povinnosťou konať“ (bod 7 uznesenia krajského súdu). Je teda evidentné, že krajský súd žalobou sťažovateľky namietaný postup žalovaného vecne preskúmal a rozhodol o ňom meritórne (zamietnutie žaloby podľa § 249 Správneho súdneho poriadku), nie procesne. Z toho vyplýva, že zabezpečenie vyjadrenia žalovaného k žalobe sťažovateľky, obstaranie jej následnej repliky a potom aj dupliky žalovaného nemožno kvalifikovať ako neefektívny postup atakujúci označené práva sťažovateľky. Táto jej námietka je preto nedôvodná.

17. K celkovej dĺžke konania o žalobe proti nečinnosti žalovaného ústavný súd súhlasí s všeobecne formulovanou požiadavkou sťažovateľky, podľa ktorej „rýchlosť konania súdu o žalobe proti nečinnosti musí byť taká, aby predstavovala účinnú ochranu porušeného práva“. To však neznamená, že pri ústavno-súdnom prieskume postupu správneho súdu v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy je neaplikovateľný ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého konanie bez zbytočných prietáhov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95), pričom nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý je potrebné vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Ak zákonodarca kladie dôraz na rozhodnutie správneho súdu v ustanovenej lehote, vyjadrí toto očakávanie dikciou zákona. Napríklad lehota na rozhodnutie o správnej žalobe vo veciach azylu je podľa § 216 ods. 1 SSP 90 dní, lehota na rozhodnutie o správnej žalobe vo veciach zaistenia je podľa § 228 SSP sedem pracovných dní, lehota na rozhodnutie o žalobe vo veciach stáleho zoznamu voličov a zoznamu voličov je podľa § 270 SSP päť dní, lehota na rozhodnutie o žalobe vo veciach zhromažďovania občanov je podľa § 409 SSP trojdňová. V právnej úprave žaloby proti nečinnosti exaktne stanovená lehota na rozhodnutie chýba. Pomeriavanie požiadavky na rýchlosť konania na jednej strane a požiadavky dôsledného rešpektu k procesným právam účastníkov konania, ako aj požiadavky rozhodnutia založeného na náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností na strane druhej nie je v konaní podľa § 242 a nasl. SSP naklonené v prospech požiadavky rýchlosti v miere porovnateľnej s ako príklad uvedenými konaniami.

18. Aplikujúc v predchádzajúcom odseku uvedené všeobecné východiská na konanie o sťažovateľkinej žalobe ústavný súd uvádza, že krajskému súdu nemožno vytknúť dôsledný rešpekt k § 106 SSP, a tým aj procesným právam účastníkov konania, ktorý sa prejavil vo vyžiadaní vyjadrenia k žalobe, repliky i dupliky.

19. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto

základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných priet'ahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

20. Ústavný súd súhlasí so názorom s'ťažovateľky, že dĺžky krajským súdom určených lehôt na vyjadrenia účastníkov mohli byť určované s dôslednejším prihliadnutím na účel konania o žalobe proti nečinnosti. Identifikovaný nedostatok však podľa názoru ústavného súdu nedosahuje intenzitu odôvodňujúcu záver o porušovaní základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

21. Z uvedených dôvodov bolo potrebné ústavnú s'ťažnosť v časti namietajúcej postup krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. K rovnakému záveru je potrebné dospieť, aj pokiaľ ide o kritiku postupu najvyššieho správneho súdu. Ten podľa názoru ústavného súdu postupoval správne, keď pred rozhodnutím s'ťažovateľku vyzval na vyjadrenie, či na podanej kasačnej s'ťažnosti trvá. Bral totiž zjavne do úvahy skutočnosť tvrdenú samotnou s'ťažovateľkou, že na základe protestu generálnej prokuratúry orgány správy katastra 22. decembra 2021, teda po podaní kasačnej s'ťažnosti, vykonali zápis vlastníckeho práva s'ťažovateľky. Časový odstup od predloženia veci krajským súdom (13. januára 2022) do podania ústavnej s'ťažnosti 25. apríla 2022 v spojení s faktom, že rozhodnutie krajského súdu o s'ťažovateľkinej žalobe je právoplatné, čo z hľadiska základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zohráva ťažiskovú úlohu ((m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04), nesignalizuje podľa názoru ústavného súdu možnosť dospieť v rámci meritórneho prerokovania ústavnej s'ťažnosti v časti namietajúcej postup najvyššieho správneho súdu k jej vyhoveniu. Preto i v tejto časti bolo potrebné ústavnú s'ťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu